

De roemster van den Aemstel off poëtische beschrijvinghe van de riviere Aemstel

Matthijs van Velden

bron

Matthijs van Velden, *De roemster van den Aemstel off poëtische beschrijvinghe van de riviere Aemstel*. Cornelis Willemsz, Amsterdam ca. 1630

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/veld030roem01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de [gebruiksvoorwaarden](#).

Den Boeck-verkooper Aen den Leser.

GUnstighe *LESER*, alsoo my dese kleyne Poëma (in lof van den Aemstel) ter handen ghekomen was, met toe-segginghe van noch eenige andere Poë sien vanden selven Autheur, (die met de hulpe Godts haast sullen volgen) en hebbe ick niet konnen na-laten *V.L.* de selve, hoe kleyne het is, (voor eerst) door den druck toe te eyghenen, Hopende, dat *V.L.* dees mijn vryigheyt (als een ware Aemstel Minnaar) sal behagen; meer siende op de goede wille en genegentheyt, als op het werck of de gifte selver, waar door ick verplicht sal blijven, om aan te porren, dat *V.L.* de volkomen Hymen, (daar van dit maar een voor-looperken en is) metter tijdt sult krijghen: Oock hebbe ick tot een yders gerief, de woorden die

my dochten wat duyster te wesen, door aan-merckingen doen verklaren: Dunckt u dese manier, van Rivier-prijzinghe, wat vreemts te wesen, so keert u ghesichte na de Griecken en Romeynen, (die daar van d'eerste Vinders zijn geweest) en ghy sult bevinden, dat het alles met een Poëtische vryigheyt bestaan mach.

V.L. dienstwillige

Cornelis Willemsz: Blau-laken.

Tot Momvm.

GHy spottert hart ghebeckt,
 Die doch met yder geckt.
 Wat sult ghy hier beknaghen:
 Het is een *Maaght* die prijst:
 Een Vrou men eer bewijst:
 Wie sal u schimpen draghen?

Noyt *Alexander* wou
 Hier voormaals met een Vrou
 Of d'*Amazones* strijden;
 Want hoe het gingh, of niet,
 Geen voordeel, maar verdriet,
 Stondt hem daar af te lijden.

Het selfde ghy verwacht,
 O spottert! die veracht
 Het geen de Maaghden singhen,
 Men sal u tot een loon
 Van distelen een kroon
 Om 'tsmalig hoeft gaan wringen

Ghy! die hier *Anna* hoort
 Op d'*Aemstels* groene boord'
 Dit Water-deuntjen queelen:
 Ay! leert haar waarse mist,
 Of, waarse haar vergist,
 Wilt dat goetjonstigh heelen.

χ□□ειν.

**Ode, Of Lier-veerssen, *Aen den Aemstel.*
Pindarus na-ghebootst.**

GHY,¹ ô *Aemstel!* die gebiedt
In dijn klare Waters-vliet:
Hout wat stil, en neemt in danck
Dees mijn gifte, u ter eere,

²Die mijn *Lier* nu eerst gaet leeren

³Na de *Pindarisse* sanck:

Laat dees nieuwe Bloeme-krans
 Vwe tuytjens doch om-ringhen:
 Gaat met dese pronck ten dans,
 Doet u *Nymphjens* daar eens singhen.

⁴ *Aemstel*, die de grooten lof
 Noch uyt-schatert tot op heden,
 Van dien groote⁵ *Batho*, of
⁶ *Hessus*, of dien⁷ *Sceyvel* mede:
Aemstel, die noch toont de palmen,
Aemstel, die noch doet weer-galmen,
⁸ Gheeft *Legioenen*, *Varro* weer!
Aemstel, die de *Batavieren*
 Noch doet groenen haar Laurieren
⁹ Dat den *Iber* tot een leer:

¹⁰ Doen sijn Wapens *Batho* hinck,
 En sijn palme off'ren ginck
 In den Tempel van den *God*

¹¹ *VWooden*, die de Krijgh bestierden:

Doen sijn¹² *Meeghen* hy verçierden
 En herbouden naar 't ghebod'

Van¹³ *Seater*:¹⁴ doen sijn Soon

Waardigh na sijn's Vaders kroone,
 Aande noorder-Bron gingh doo'n
 't Monster dat daar eerst quam woonen.

Doen den hooghen¹⁵ *Thor* besloot,
 Dat u Vader hem soud' paren
 Met de klare *Veen-Beeck* root,
 Om u, schoone *Nymph*! te baren:

¹⁶ Onderwijl het *Roomsch*' gheweldt
 D'trotze *Gallen* Wetten steldt.

¹⁷ *Caesar* in sijn glory juyght;

¹⁸ Doen, o *Nymph*'! wierd ghy gheboren;
Vrouwe van dees Stroom vercoren
En van 't Landt, dat voor u buyght.

¹⁹ Als de *Son* is der *Planeten*,
Als de *Maan* der Sterren vrouw',

²⁰ Soo zijt ghy *Princes* gheheeten
Van al onse²¹ *Nymphjens* nou:

²² *Bathos* Kroon is u ghebleven,
Scepter, en Vooghdye ghegheven:

²³ Al sijn glory, al sijn daden
Draaght ghy in dijn Lauw'er bladen,
Al de Rijckdom, al de Schat,
Toont ghy²⁴ in u *Damsche* wallen:

²⁵ Daarom men te recht oock hadd'
U doen heerschen op haer allen.

Alleen de hope.

Eindnoten:

- 1 GHY! ô *Aemstel!* Ghy! riviere die daar vooghdye hebt op u wateren, hout wat stil, een *Poëtische* maniere van aansprake, ghebruyckt by alle *Poëten*, die de Rivieren, Vlieten en Bornen eenighe Godlijkheydt toegheschreven hebben.
- 2 Die mijn *Lier*, &c.) Dat ick na mijn beft vermoghen voor de eerste maal hebb' ghetracht te volghen een onghewoone maniere van dichten.
- 3 Na de *Pindarisse* sanck) *Pindarus* van *Thebaes*, heeft alder eerst onder de *Griecken* gevonden een manier van ghesanghen, die door sijn gheswinde stijl, tot noch toe, naar hem, hebben de Naam behouden: die seer aardigh van *Horatius* in 't Latijn, en *Ronsard* in 't *Fransch* ghevolgt zijn.
- 4 *Aemstel*; die de grooten lof, &c.) Riviere die door de groote voorspoet van haar Stadt die sy bespoelt, noch tracht den ouden luyster van onse voor-ouderen te betoonen, die de *Romeynen* tot een dwangh, en de Werelt tot een schrick geweest hebben.
- 5 *Batho*) Die wy *Hollanders* voor Vader, en eerste Volck-planter van ons langh-gheroemde *Batavia* erkennen:
- 6 *Hessus*) Sijn Sone, na wien *Hessen-borgh* noch de name voert.
- 7 *Sceyvel*) dien Held die sijn Coninghlijcke af-komste noch dede blijcken voor de Werrelt, tot schade en schande van de *Romeynen*.
- 8 Geeft *Legioenen*, *Varro*, &c.) *Quintili Vare redde legiones*, dit seghtmen *Augustus* ghewoon was te seggen eenige maanden voor sijn doot, over de groote neder-lage van *Quintilius Varus*, daer alle de *Romeynen* en haer by-standers bleven (na 't seggen van *Velleius*) datter by na niet een af en quam, siet voorder *Suetonius* en *Tacitus*.
- 9 Dat den *Iber*) 't Is dickmaals de gewoonte onder de *Poëten* dat sy met een Rivier een heel Landschap beteecken, den *Iber* is een van de voornaamste Rivieren van *Spangien*, en daarom wordt met den *Iber* den Spainghaert of Castilliaander ghemeent.
- 10 Doen sijn wapens *Batho* hinck,) By de Ouden is het langh in 't ghebruyck gheweest, dat de treffelijke Capiteynen, als sy oudt zijnde wilde rusten, hun wapenen tot een offerbande inder Goden Tempelen hebben ghehangen, soo oock andere lieden als sy door eenighe handt-werken verrijckt waren.
- 11 *VVooden*) Een Godt, die onder de oude *Teutonische* volckeren in grooter waarde is ghehouden, en welcke men seght dat *Batho* in gaf, sijn Vaders huys te verlaaten, en dese landen te bewonen: hy wierdt voor een Krijghs-Godt ghe-eert.
- 12 *Meeghen*) Nu ter tijdt *Nimweghen* of noch *Nieu-meeghen* ghenoeemt by de Latijnen, welcke naam het *Batho* gaf, doen hy het (een vervallen Casteel zijnde) dede repareren.
- 13 *Seater*) Oock een Godt by de oude *Saxen*, die *Batho* verscheen (soo men seght) in de gedaante van een oudt Man, hebbende een rat in sijn rechter-handt, en in sijn slincker, een korf met bloemen, hem bevelende *Meeghen* (dat vervallen en verlaten was) weder op te bouwen.
- 14 Doen sijn Soon) *Hessus*, op de jacht verdwaalt zijnde, dooden een vervaarlijk Monster aan een kleyn waterken.
- 15 *Thor*) Is mede een God der oude *Germanische* volck'ren geweest, die de sommige *Thunre* genoemt hebben, by wien de selfde volckeren gheloofden, het *Fatum* na sijn believen te wesen.
- 16 Onderwijl het *Roomsch*) Het selfde gheschieden terwijl de *Romeynen* victorieus over die van *Gallien* hun dede de *Roomsche* wetten ghehoorsamen. Siet de *Commenta: Caesar*.
- 17 *Caesar*) *Julius Caesar* na wien alle de Keyseren van Romen naderhandt *Caesars* genoemt zijn, als na *Octavianus Augustus*, met den bynam van *Augustus*, dat so veel betekent, als vermeerder des Rijcks.
- 18 Doen, ô *Nymph!*) Doen, o *Aemstel!* wierd ghy uyt de by-liggende wateren tot een Riviere, die nader handt soo toe-ghenomen hebt.

- 19 Als de *Son* is der *Planeten*, &c.) *Poëtische* vergelijkinghen, wanneer sy yets boven de ghemeene gangh willen af-beelden.
- 20 Soo zijt ghy *Princess'*, &c.) Soo zijt ghy oock tot een volkome wet-gheefster van al u mede-susteren.
- 21 *Nymphjens*,) Sijn achtbare Vrou-persoonen die om haar waarde verdienen van tusschen Mensch en Goddelijck gheacht te worden.
- 22 *Bathos Croon*, &c.) De eere van ons Land is u, die de voorbarichste en machtighste zijt, als by erffenissee bevolen.
- 23 Al sijn *Glory*, &c.) Ghehenght niet dat u, en uwe voor-Ouders eere in *Lethes* golven blijft ghedompelt, maar beveeltse uwe Kinderen, wiens waardige hoofden met de *Lauw're* omringht zijn.
- 24 In u *Damsche wallen*,) In dien vermaarde Koop-stadt *Aemsteldam*, wiens weer-gade (in koop-handel) sy niet en heeft in al dees wijde werelt.
- 25 *Daarom men te recht oock hadd'*) Daarom voert ghy, o *Aemsteldam*, de kroone boven u wapen, die u gerechtelijck in alle deelen toe-komt, en van niemant mis-gunt behoort te worden.

De Roemster hymnvs *Aen den Aemstel*.

GHelijck in 's Menschen lijf de lever gaat verdeelen
 Het bloet dat om haar sweeft, in d'aderen te speelen
     Na boven of bene'en, in paatjens recht ofte krom,
     Daar mee het gantsche lijf bevochtet wordt al om.
 Soo even doet de Zee, (de Godt die t'allen stonden
 In 't grondeloose diep zijn woon-stee heeft bevonden
     Den grysen¹: *Oceaen*) door gaten onbedacht,
     Waar langhs hy 't klaar Cristal hier eerst ter werrelt bracht.

Cristal! en dierbaar nat, daar mee hy gaet besproeyen
 Dit dorre Aardsche lijf, dat anders niet kan groeyen,
     Cristal! en suyver vocht, waar sonder niet kon staan
     Dit groot gheschapen al, of't most van drooght' vergaen:
 Een stoff! waar in *Natuur* (soo² *Thales* wilt bewysen)
 Haar schepsels oorspronck vindt, en 't leven uyt doet rysen,
     Een vruchtbaar Element, een Vader oock ghenoeft
     Van alles watter is, soo hem³ *Homerus* roemt;
 Van hem veel landen zijn bespoelt met schoone plassen,
 Door-reghen met de stroom, versien met veel mourassen:
     Van hem soo menigh vliet, beroemt in kracht en daad'
     Noch swangher in haar lof, haar oude naam mis-staat:
 Van hem soo menigh Veld' siet haar bevochte kanten
 Seer vruchtbaar op-gheschoeyt in boomen en in planten:
     Van hem soo menigh stee, en Stadt haar voorspoet hout,
     Soo dat haar werven glans blickt als het suyver gout.

Maar⁴ *Hollandt* is sijn hart, sijn hart zijn dese Landen,
 Waar door hy⁵ d'*Aemstels* vloet doet stromen gouwe zanden:
     Hoe wel *AEgypten* trotst, en meent haar alles veyl,
     Om datse rijck en zadt bespoelt wordt vande *Nyl*,
 Noch heeftse gheen ghelijck, om met ons Landt te stryden,
 't Sy dats' haar zeghen toont, of rijckdom alle beyde,
     Ons *Hollandt*, dat daar is het puyckjen van *Euroop*'
     Heeft alles wat sy wenscht, en wat haar lust, te koop:
 Dat *Hollandt*, dat so mild' is van de Zee gheseghent,
 Soo dat haar voorspoet lijckt daar in te zyn ghereghent:
     Dat *Hollandt*, dat daar is de handel-vrouw in daadt,
     Van waar de gulde Son soo op als onder gaat:
 De Zee die is haar schut; de Stroomen zijn haar machten;
 De Scheep-vaart haar geweldt; den handel al haar krachten:
     Sy heeft haar Steden waardt; haar Vloeden heeftse lief;
     Haar Burgh'ren isse veyl; haar Na-buurs een gherief:

Reyst Reyser waar ghy wilt; loopt Pellegrim vry soecken
 De werrelt gantsch her-om, door-snoffelt alle hoecken;
     Soeckt my noch soo een Stadt, als die den *Aemstel* siet
     Vol rijckdom, en vol pracht, ghespieghelt in haar Vliet;
 Soeckt my oock sulcken Stroom, vry onder alle Stromen,
 Die tot ghelijcke roem kan met den *Aemstel* komen:
     Dees *Aemstel!* die haar roemt, dat sy de Stadt belent
     Die met haar waarde naam soo lof baar is bekend:
 Dees *Aemstel!* die daar siet, dat al de wyde werrelt
 Haar schoone *Hoofd* om-kranst, haar blancke hals om-perrelt:
     Dees *Aemstel!* die daar siet dat sy ten offer zit
     Daar al de werrelt haar in offerhand' aan-bidt:
 Dees *Aemstel!* die in schat, of eer niet hoeft te schamen
 Voor⁶ *Ganges* met sijn gout, voor⁷ *Tyber* out van name:
     Dees *Aemstel!* die daar sit als Koningin ten toon,
     En op haar blonde hayr, draaght d'Keyserlijke kroon:

Dees *Aemstel*, wiens verdiensts, verdient te zijn ghedragen
 Heel hooghe by 't ghesterr'nt op⁸ d' *Orionse* waghen:
 Dees *Aemstel*, die verdient, soo 't is der *Musae* macht
 Dat sy onsterfflyck blyft gheschreven in 't ghedacht:
GHy,⁹ die de Dichters gheeft den honigh op de tonghe,
 En maackt dat haar gedicht heel vloeyend' wort gesongen:
¹⁰ Ghy, die hun wiecken leent, en maackt dat hare stijl
 Hoogh als den Hemel sweeft; geswinder dan een pijl:
 Ghy, die hun penne stuurt verr' van 't ghemeene rasen
 In wysheydts diepe schat daar na hun lust te asen:
 Ghy, die hun leert de loff te loven daarse hoort,
¹¹ Aan Gode, aan de deughd', aan 't landt van ons geboort:
 Stuurt, stuurt, dat bidd' ick u myn swacke penn, daer heenen
 In d'*Aemstels* lof en eer; wilt my daar kracht toe leenen:
 Ghehenght, soo 't mogelyck is, dat op myn stramme tongh'
 Van verre maar een drop uyt¹² *Pegas'* hoof-slagh sprongh':

Verdubbelt myn begrip, ghy dochters van¹³ *Memory*,
 Op dat ick uwe eer, en d'*Aemstels* groote glory
     Mach printen in 't gheheugh, mach voor-gaan¹⁴ aan die treed'
     En styver voet-pat in, als ick noch selver weet.
 En ghy, ô *Aemstel*-Vrou, Princesse van de vloeden
¹⁵ Die *Hollandt* heeft, en krycht, of noch verwacht te broeden;
     Die door u groote roem, de roem gheworden zyt
     Van selfs het witte *Y*, hoe seer het hem oock spyt:
¹⁶ Seght, waar van sal ick eerst u hooghe loff ontginnen,
 Van soo veel deughden die daar waren in myn sinnen:
     Waar henen wend' ick 't oogh'; waar heen myn swanger breyn
     Vindt haar begonnen wit: wat sal d' in-leydingh' zyn?
 Wat oock myn middel-punt? waar dan het eynd' oock vinden?
 Als 't alles wordt bedacht; aan wien sal ick my binden?
     U Adelycke roem, u Goddelyck gheslacht
     Verdient wel d'eerste stee, (maar neens' een ander wacht.)

Sal ick u vryery, een lastigh quellen noemen
 Daar door ghy hebt verdient¹⁷ *Penelopes* beroemen:
     Sal ick u brave lijf, u sterrende ghesicht
     Verr' boven¹⁸ *Venus* selfs, weer brengen in het licht?
 Soo als ghy hoeden gingh't uw's Vaders teere Schapen,
 Of waar u¹⁹ *Phoebus* vindt onachtsaam ligghen slapen;
     Of waar ghy inde koelt, soo dickmaals handt aan handt
     Met u speel-nootjens danst, dicht aan u water-kant:
 Of als ghy in de Zee u dickmaals hebt gaan baden,
 Of onder 't Linde dack u soete lust versaden:
     Sal ick u kostelheydt, u langh-vergaarde schat,
     Gaan stellen nu ten toon; ja! wat noch meer als dat?
 Sal ick u zeghen gaan en groote op-komst melden?
 Of sal ick noemen oock u kinders, brave helden?
     ²⁰ Sal ick u trotzen *Dam* doen spieg'len in u vloet,
     Of haar verheven²¹ *Beurs*, dien ghy belickt²² de voet?

²³ Sal ick u Lauw're krans,²⁴ u Glory-rijcke palmen
 Doen tot des werrelts eynd' weer-tuyten en weer-galmen?
 Sal ick uyvers lof, u Gods-vrucht, en u deughd'
 Gaan leeren aan de Jeught, en wat ghy noch vermeught?
 Sal ick u kloeck vernuft, u wijsheydt in 't regeren,
 U wetten wel bedacht, nu aan u²⁵ Susters leeren?
²⁶ Neen, neen! te sware last, mijn schouders onghewoon,
 Mijn rugg' oock veel te swack; de last die soud' my doo'n:
 Een ander laat ick dat, die met sijn konst kan sweven,
 En soo hoogh als de stof hem hoogh van d'Aard' kan gheven:
²⁷ U schors' en buyte-kleet alleenlijck is mijn wit,
 Een ander laat ick graagh u binne-pracht en pit.
Ghy zijt het groote Vrou!²⁸ Goddin van d'*Aemstels* stromen,
 Die in mijn boesem doet de soete sangh-lust komen:
 Ghy zijt het die de eer op gulde wiecken draaght
 Van 't²⁹ *Libethritsche* volck, en³⁰ *Pallas* kloecke Maaght,

En daarom my 't gheheugh doet dencken aan de Jaren
 Dat ghy noch teere Maaght de Schaapjens ginght bewaren
 Uw's Vaders wolligh-vee, en rusten, als de Son
 Ons 't middaghs-uur bepeylt door syne heet gheron,
 Waar dat het Beucke-looff, de Elzen, en de Linden
 Ghevlochten onder een, een schaduw' t'samen binden,
 (V kaartjens aan u zy) en songht het eerste liedt
 Dat uyt u kloecke³¹ *Hoof*t stroomt als een gulde Vliet:
 Of somwyl' op-gheschorst, voorsien met boogh en pesen
 V toonden op de Jacht³² *Diana* selfs te wesen:
³³ Of *Atalanta* licht, die 't *Calydonsche* swyn
 Heel bloedigh hadd' ghequetst, met doodelycke pyn:
 't Sy dat³⁴ *Aurora* quam met peerelighe wanghen
 Om³⁵ *Memnons* doode hals als ware Moeder hanghen:
³⁶ Of *Vesper* alsse gaat³⁷ *Adonis* in 't ghemoet,
 Wanneer hy vande Jacht syn gangh naar 't bedde spoet:

³⁸ V Moeder leerden u te spinnen noch te weven
 Maar als de Jacht-Goddin, of³⁹ *Pallas* kuysch' te leven;
 En daarom 't sachte bedd', noch alles waar een Maaght
 Haar meeste tijdt in slijt, u nimmer heeft behaaght:
 Gheen Haas was u te licht, gheen Hert te snel of moedigh,
 Gheen Wildt-swyn oock te wreet, noch Beer of Stier te woedigh:
⁴⁰ *Mars* leerden u de Krygh, ⁴¹ *Bellona* het ghevecht,
 Doen ghy de Roovers gaaft haar wel-verdiende recht,
 Die al uw's Vaders Vee, oock u, en uwe karen
 Te roven, onder hun, al vast mee doende waren:
⁴² *Najaden* leerden u, de⁴³ *Nereïden* mee,
 Het swemmen in de Vloedt, omhelst van⁴⁴ *Galathé*:
 Van⁴⁵ *Argo* hebt ghy fickx te zeylen door de Baren
 En met een moedigh hert de werrelt om te varen;
 Daar toe u⁴⁶ *Mayae*-soon, de natte handel leert,
 Waar in ghy met gheluck u tot dees uur gheneert:

Van⁴⁷ *Pan* ghy Schapen weet en Koeyen wel te hoeden,
 En wat in 't Acker-werck den Landt-man moet bevroeden:

Hoe saligh was den tijdt dat u⁴⁸ *Neptunus* sach

In⁴⁹ *Galathae* schoot daar speelen al den dach,
 (Doen⁵⁰ d'*Amphitritsche* Jeught, doen al de⁵¹ *Doriaden*
 Ghene ghen tot de prijs om 't snelste ginghen baden)

Hy sach u met een oogh', daar mee hem eerst beviel

⁵² De dochter *Danaüs*, de schaackster van sijn ziel,
 Die liefde! uyt u oogh hadd' sachjens hem gaan roven
 Sijn hart, sijn zinn', sijn wil, soo dat hy ginck beloven,

Ja swoer het met den eed' by⁵³ *Stijcx*, dat hy u gaf

De heerschappy des Vloedts, daar ghy de naam draaght af,
 Dees Vloet, dees waarde Vloet, die ick ghedenck te singhen,
 En by u oude lof dit kleyne nieu te bringhen.

DE groote⁵⁴ werrelts-keers, de Meter vanden dach

Stont op 't verhuysen ree, uyt⁵⁵ *Taurus* so men sach

Als⁵⁶ *Vesta* naar ghewoont weer heel was over-trocken
 Met alderhande kleur en schoon tapyte rocken:
⁵⁷ Als *Flora* swangher gingh, en brengt de bloemen voort
 Die sy by⁵⁸ *Zephyr'* wan, of⁵⁹ *Lente* d'eerst-gheboort':
 Als al het stom-ghediert' met jonghen of met broeden
 Is doende over al, in 't kippen of in 't voeden;
 Als⁶⁰ *Ceres* hier en daar haar blonde pruyck vertooght,
 En⁶¹ *Bacchus* groene stam met duysent botten ooght:
 Als⁶² *Drayad'* - Meysjens oock haar teere telchjens kleden
 Met bloesem dicht gheknopt en duysent groenigheden:
 Als 't Nachtegaaltjen singht, en 't Swalefjen alree
 Met d'Ouwe-vaar verlaat haar plaats van over-Zee:
 Doen, als het Sonne-licht met sijn verweende stralen
 Hem sachtjens datmen 't sach in⁶³ *Tethys* schoot liet dalen:
 Doen, als de Avondt-sterr' quam in sijn plaatse staan;
 En weynigh tydts daar na de Silver-bleecke Maan:

Doen, als haar⁶⁴ *Iuno* tooght van blydtschap heel te blozen,
 En⁶⁵ *Cloris* haar de wegh baant met Provençy-rosen:
     Doen, door myn mackers bee, die lust hadd' tot de jacht,
     Wy in den *Aemstel* zyn gaan zeylen al de nacht,
 Tot onder *Byle-Veldt*, daar wy de Binne-sloten
 Soo na de *Myert* heen in 't veldt zyn in-gheschoten:
     De nacht en was gheen nacht, soo lieffelyck sy scheen
     Met een betrocken *Maan*, de selfde, soo ick meen,
 Dat sy te dier stont was, dat op 't verbeurt van sterven
⁶⁶ *OEdipus* dochter ginck, op doode rompen swerven:
     O weeldelycke nacht! ô aanghename stilt!
     Hoe verr' u soete rust van 't daaghsche woelen schilt:
 Met vreughden sagh ick u met blydtschap oock vertrecken,
 Soo haast ghy⁶⁷ *Lucifer* den *daghe-raad*' saagh't wecken:
     U gangh heel lancksaam was, u vlucht vol deftigheyt,
     U wesen, u ghelaat, vol achtbaar Majesteyt:

U kleedt betuyght het oock dat van *fluweel* geweven
 De *Aard*' u tot een gift vol sterren heeft ghegheven:
     Alleen een swarte damp, die om u aansicht vloogh
     My t'eenemaal mis-haaghd' en in 't ghesicht bedroogh:
 Een flaauwe azem-tocht began hoe langhs te rysen
 En door sijn soet gheruys, de bleecke dagh te wysen:
     Als stracx men op het spoor de *Morghen-sterre* sagh,
     De hope van het licht, de voor-bood' van den dagh:
 Terwyl⁶⁸ *Aurora* is noch bésich met haar streelen,
 Haar hoofd en hals verçiert met peer'len en juweelen,
     Terwyl sy haar om-kranst met roosen en ghebloemt,
     Van 't schoonste datmen weet, van 't beste datmen noemt,
 Terwyl s' haar rijcke rock van suyver schoon schar-laken
 Om-gort op 't blaauwe kleed' om schoonder haar te maken,
     Daar 't alle kanten af de soete honigh druypt,
     En 't schoon Cristalligh nat dat in de bloempjens sluypyt:

O klare Dagbodin! hoe wacker komt ghy strijcken,
 En met een snelle oogh naar⁶⁹ *Cephalus* weer kijken?
     Waar uwen⁷⁰ *Tithon* jonck voorseecker hy noch hadd'
     U op het sachte bedd' noch sachtelijck om-vat:
 Ghy luyaards die daar noyt de Morghen-stondt saaght rysen,
 Noch hoorden 't pluym-gediert haar wyse Schepper prysen:
     Ghy die de domme slaap (die 't beste leven slijt)
     Houd' voor u soetste lust, en derft dees blyde tijdt:
 Kom siet wat ghy verslaapt; beschouw't de groene Weyen,
 En hoort de Vogh'le sanck, hier onder groene Meyen,
     Dit redeloos ghediert, u leeret met syn sanck,
     Den tydt te nemen waar, en Gode gheven danck;
 Dees vlogghe Burghery met haar ghethilip en fluyten,
 Schynt datse d'uren noo'n des⁷¹ *Hemels* poort t'ontsluyten,
     Op dat het gulde Licht, de waghén vande *Son*,
     Weer rydt syn oude wegh op onsen⁷² *Horizon*:

De golfjens van de Vliedt oock ruysschen met ghemommel
 En spelen onder een door⁷³ *Auras* soet ghestommel,
 De blaajtens van 't gheboomt, die staan hier nimmer stil,
 Maar swieren gins en weer na dat hun⁷⁴ *Zephir*' wil:
 Ick dacht, ô schoone tijdt! het jeughdighst' van ons leven,
 Wie heeft u na u waard' volkomen oyt beschreven?
 Wie heeft u soete loff, u heughelijcke stond'
 Eerst aan de domme Jeughd' ghegheven in de mondt?
 Maer, ô wat schoonder straal komt langs de groente scheeren,
 En gheeft aan yder dingh' sijn eyghen verw' en kleeren:
 Wat schoon! (noch flauwe licht) sich als een bloem ontluyckt
 Die op haar drooge blaa'n des Uchtens dauw' in-sluyckt:
 Wat schoon vergulde glans komt uyt de Zee sich heffen;
 't Is⁷⁵ *Phoebus* na ick sie, vol Majesteyt daar neffen;
 O Goddelijcke licht! u groet ick, die daar zijt
 Des werrelts dagh en heyl, die yder een verblijdt.

NOch nauw des werrelts oogh' began ons toe te knicken
 Of stracx myn Macker was al aan het voghel-micken,
 Met 't langhe-roer ghelaa'n, bespieden 't waar het Wildt
 Loopt soecken om de kost, of waar 't sich houdt in stilt':
 Syn hondt (all's wel gheleert) die volgt hem stil beneven,
 En kyckt vast waar de schoot met vangst sal zyn gedreven:
 Ick die alleen myn lust hadd' in het schoone we'er,
 Nam aan een ander oort (om wandelen) myn keer,
 Tot dat ick aan een Vloedt, met lies en riet bewassen
 Quam om myn voeten daar of't gantsche lyf te wassen:
 Ick sach het water aan dat als een suyver glas
 (My als⁷⁶ *Narciss'* wel eer) volkomen spiegel was:
 Ick sach van onder op, (o Godt!) wie kan 't ghelooven.
 Allengskens van de grondt veel *Nymphjens* komen boven
 Soo als men⁷⁷ *Hylas* maalt, waar dat hy wordt gheschaackt
 Van *Nymphjens* in de vliedt daar hy haar water smaackt:

Soo quam dit hoopjen oock haar heel en al ontblooten,
 En sonder dat ick't dacht, my plots in 't water stooten;
     Ick schrickte van de val; het water maackt ghebaar,
     En voor myn ooghen sweem d'af-beeldtsel van 't gevaar:
 Doch eer ick quam in noodt, wierdt ick van baarom-arremt
 En voor des waters-slagh seer minnelyck bescherremt;
     Sy leyden my verblydt heel onder 't water heen,
     Tot aan een schoone poort van harde Marber-steen,
 Daar 't water gantsch van weeck, en niet en dorst ghenaken,
 Ja op veel stappen na haar harde vloer te raken;
     Dit siende, gaf my schreum, en dacht wat Godheyt woont
     Hier onder in dees Vloedt soo Koninghlyck ghetroot,
 Voorseecker 't mocht my wel hier tot myn schade strecken,
 Dat ick soo willigh my hier heen hebb' laten trecken;
     Maer neen; het is met kracht dees *Nymphjens* dwingen my;
     En isser wat mis-daan, de schult die hebben sy:

Ick vraaghd' mijn leytsters, seght! ô soete stroom-*Goddinnen*,
 Wie heeft hier heerschappy? wat Godheyt woont hier binné?
 't Is d'*Aemstel* segghen sy; met kom'we op de zaal,
 Die in haar gantsch begrip, begreep een heel ouvaal:
 O konstelijck ghebouw! daar in den Bouwer selven
 Sijn over-aardtsch vernuft by na in hadd' doen welven:
 Gheen beeldingh daar ontbrack, noch çierelyck çieraat
 Daar van de werrelt was of nu noch swangher gaat;
 De wanden naar ick sagh was schoon Cristal door-schynigh,
 En soo het gantsch ghebouw een wooningh Cristalynigh:
 Twee *Nymphjens* ginghen voor, de ander stap na stap
 Die leyden my om hoogh' te langhs een wentel-trap,
 Daar, waar den *Aemstel* sat in een schoon gallerye,
 Met beelden onder-stut; verçiert met schilderyen;
 Ghelijck een Koninghs-vrou om ringht sit na haar macht,
 So sat hier d'*Aemstel* oock vol glory en vol pracht,

Haar *Nymphjens* zyd' aen zyd' veel frisse bloempjens vlechten
 Die sy dan tot een krans (haar Vrouw) ter eeren hechten,
     Van⁷⁸ *Flora* hun verschaft, aan d' *Aemstels*-boort gepluckt,
     Een door een Maaghden-handt ontydigh af-gheruckt:
 Den *Hemel* van de Jeughd', de schoonheydt en de lusten
 Die schenen op dit volck te lachen en te rusten;
     D'aanlockelijcke vreughd', de kittelighe Min
     Blonck yder voor haar hoofd, en in haar hart niet min,
 Soo wacker en soo schoon, soo Jeughdigh in 't bysonder
 Was yder voor haar selfs, en selven oock een wonder;
     Maar even als de *Maan* het sterre-licht verdooft,
     Wanneer sy ons verschijntmet haar schoon-blinckent hoofd;
 So toont haar d'*Aemstel* ooc wiens schoonheynt onverschoonen
 Haar selfs (en geen gelijk) als *Phoebus* komt vertoonen:
     Ick deed' haar Goden eer, en sy my met bescheyt
     Heel vriendelijck ontmoet, heel minnelijck my seyt:

Weest well'-kom lieve Soon; hoe seldom uwe ganghen
 Men herwaarts komen siet, daar ick nochtans verlanghe,
     Met moederlijke liefd', na hun die 'k hebb' ghevoet,
     Ter werrelt voort-ghebracht, en in mijn schoot behoet.
 Ick danck haar voor de gunst: en gaa haar voorder seggen;
 Dat ghy mijn Groot-moer zijt, en kan ick niet weer-leggen,
     Ten aansien, schoone *Nymph*', alleene van 't gheboort,
     Waar door u sulcke naam (van ons) u kind'ren hoort:
 De Reden ons verplicht, *Natuur* die gaat ons leeren
 Dat wy 't Landt ons gheboort' als ware Moeder eeren;
     En daarom is hy niet, of heyl of goet-doen waardt
     Die 't Vader-landt vergheet; veracht sijn Moeders aard:
 Dit is der kind'ren lof, dat sy haar ouders prysen,
 En 't landt van haar gheboort' volkommen eer bewysen:
     Ick woud' dat menig geest (sprac sy) die 'k heb gequeeckt
     Erkennen, en oock deed' het ghene dat ghy spreeckt,

Maar, eylaas! dat ick sucht; nu wordt ick gantsch vergeten,
 Sy, die mijn kind'ren zijn, niet willen van my weten.

⁷⁹ *Vlisses* waar zijt ghy die den *Itachschen* roock

Om⁸⁰ *Circé* niet en gaaft, noch om⁸¹ *Calypso* oock;
 En ghy, ô brave Heldt! die voor u Stadt van *Romen*

Met⁸² *Meneceus* dorst, de doot als teghen komen:

Ghy dient tot *Fabel* maar van dit verkeert gheslacht,

Die om u heldisch' doen, en om mijn voor-stel lacht:

Mijn golfjens sullen eer, oft ruysschen van de rieten
 (Eer-kennigh door de gunst) mijn hooghe lof doen vlieten,

Dan dat myn eyghen vrucht, myn redelyck ghediert

(Ondanckbaar voor het goet) myn hooghe name viert:

Gaan wy dan om te sien van onderen tot boven

Myn huysingh' en vertreck, myn lust-woudt en myn hoven:

Sy toont my haar çieraat veel beelden van Metaal

Daar in s'haar af-komst siet ghegoten t'eenemaal,

Van⁸³ *Thor*, en⁸⁴ *VVooden* af, tot⁸⁵ *Batho* (die bewonen
 Eerst quam 't *Bataefsche* landt) en na hem oock zijn⁸⁵ *Sonen*:
⁸⁶ Hier sagh ick menigh *Vliet*, hier sagh ick menigh *Heldt*
 Voor 't roesten van den tijdt in 't *Marber* zijn ghestelt;
 Hier sachmen waar de roem en 't adelijck gheslachte
 Haar meeste pronck op voe'n, en and'ren door verachten:
 Maar sacht, ô *Dicht-Goddin!* laat doch dees wond'ren staan
 Tot op een ander-maal dats' ons ter harten gaan:
 Nu wil ick gheen van dees hoe waart of schoon om noemen,
 Ten zy dat sy 't beveelt; maar hoort doch *Anna* roemen
 Dit *Water-Jeughdigh-Liedt*, dats' op haar *Cyther* queelt,
 En door haar soete sangh ons loome gheest mee steelt,
 Daars' op des *Aemstels* - zaal haar als een⁸⁷ *Clio* toonde,
 En by de soete schaar van d'*Aemstel-Nymphjens* woonde:
 GHy heyligheytjens die hier in dit water swemt,
 En alle daghen 't hayr van d'*Aemstel* streelt en kemt:

Ghy⁸⁸ *Nymphjens* die de vloet door-klieft met swacke armen,

⁸⁹ *Napaeae* die in het riet, of onder 't kroos moet swermen:

Ghy *Veldt-Goddinnen* wuf, die onder 't linde dack

U voor de Sonne schuylt, heel koel op u ghemack:

Ghy⁹⁰ *Faunus*; Bock-voet *Pan*, ay! luystert na mijn snaren,

En 't gheen mijn swanger breyn u door de tongh' wilt baren:

Hoort, hoort, een soete stroom die dartel golven schuyft,

En met een frissche groent' des *Aemstels* hooft omkruyft,

Een water! suyver-vloet, die met haar silver blicken

Het kleyne vischjen kan tot op de gront verklicken:

Een water! schoon Cristal, beset aan yder kant

Met riet en met geboomt', met veel vrucht-dragend' land:

Rivier, die menigh huys en schoone Hoff om-ringhet,

En tusschen teer-gebloemt' haar soete nat door-dringhet:

Rivier, die in haar stroom de Nessche⁹¹ *Echo* sluyt,

En in haar hooghe-riet de geyle⁹² *Satyr* fluyt:

Rivier en spiegel waar *Narcissus* blyft bedrogen
 Als hy sijn schaduw' siet soo levend' voor sijn ooghen:
 Rivier die in haar vloedt, als in een spiegel toont,
 Haar wydt-beruchte Stadt soo vollick-ryck bewoont:
 Swyght⁹³ *Tempe* langh-geroemt, u lof die moet doch stuyten
 Wanneer men d'*Aemstel* siet soo loffelyck hier buyten:
⁹⁴ *Arcadia* uw' vloedt en al uw' blijde weeldt
 Soo verr' als dagh en nacht die van ons *Aemstel* scheeldt:
 Of wil⁹⁵ *Scamander* oock noch yets daar teghen segghen,
 Soo seght hem oude Man; laat vry het roemen legghen:
Vulcanus heeft dy meest, ja huyt en hayr versenght,
 En *Juno* al u nat daar ghy 's landts drooght' mee sprenght:
 't Groot⁹⁶ *Ilion*, dyn pracht, dat leyt, eylaas! tot assen,
 En uyt haar Burgers bloedt daar zyt ghy uyt ghewassen:
 Ghelyck de Schilder weet dat in 't vermenghen zy,
 Van veelderhande werck, 't vermaack van schildery:

En dat des Menschen geest, en oogh' haar laat bekeuren
 Aan meen'gerhande stof verscheydenheydt van k'leuren:
     Soo oock *Natura* heeft des *Aemstels* boord' om-plant
     Met alderhande weeld' van haar konst-rijcke handt:
 Sy, die de Schilder leert, hoe dat hy sal gheleyen
 Zijn verr wen, sijn pinçeel, om 's menschen lust te vleyen;
     Die weet noch meer dan hy, die alle daghen gaapt
     Naar haar ver-Gode werck, daar hy sijn konst af raapt:
 Sy maalt het leven selfs, het groeyen, het ghevoelen,
 't Beweghen, en de spraack, het singhen, het crioelen;
     Sy maalt door haar vernuft het wésen dat hier leeft
     Aan yder dingh' sijn aart; oock tijdt en stondt sy gheeft,
 Dees om-loop sy behoedt, met⁹⁷ d'*Elementen* alle
 Dat sy in⁹⁸ *Chaos* weer niet komen te vervallen:
     Sy, die soo machtigh is, heeft met een kloeck pinçeel
     In d'*Aemstelandtsche* groent ghestippelt 't gouwe geel:

Oock langs haar groene boort, waar haar verglaasde water
 In 't Cristalyn vertoont, een silverigh gheklater,
 En 't schaduwen van 't riet, dat op haar oevers kant
⁹⁹ *Syringa* staat tot eer, en *Pan* weer tot een schandt;
 Daar by haar klaver-veldt (waar in de koeyen weyen)
 Trotst al der Princen pracht en schoon tapiseryen:
 't Gheboomt' aan yder zyd' haar groente t'samen reckt,
 En voor de heete Son ons koel en fris bedeckt;
 Daar onder leyt het pat, dat met de voet betreden,
 Van 't bultigh waghen-spoor beheynt, wordt af-ghesneden,
 En waar den Gangher mach met groot vermaack bespie'n
 Al watter in en langhs den *Aemstel* kan gheschie'n:
 Aan d'een zy vloeyt de stroom met slang-gekromde kringen;
 Aen d'ander zyd' het landt, waar datmen siet om-ringhen
 De boomen hoogh ghetopt, soo menigh boeren-hut,
 Of dertel speel-huys oock, die van haar wordt beschut

Des Somers voor de Son, des Winters voor de vlaghen,
 Na dat den tijdt vereyscht, en sy die moeten draghen:
 Hier menich landtjen schijnt te vlotten heen en weer
 Op 't klare *Aemstel* - nat, als¹⁰⁰ *Delos* de'e wel eer,
 En dat noch meest bewoont; oock waar de gladde Koeyen,
 Op een soo kleyn besteck, dick na de Mel'ckster loeyen;
 Waar ellick lijckt om best te kampen met sijn maat
 Soo weeldelijck en groen hem yder aansien laat:
 Eyland'jens na-ghebuurt, en Landtjens die bedolven
 Als Diamanten licht in 't rond' van d'*Aemstels* golven:
 Eyland'jens die in heyl voorseecker hebt de daadt
 Daar de *Cycladen* eerst, nu *Indien* swanger gaat:
 Gelijck de¹⁰¹ *Moorsche*-vloedt *AEgypten*-landt doet bloeyen,
 Soo maackt den *Aemstel* u heel vruchtbaar in het groeyen:
 Den Bou-man leeft hier stil; den Rijckert op sijn Hoeff
 Heeft alles wat hy wenscht, en alles wat hy hoeft;

Sijn landt verschaft hem al, hy leeft hier sonder duchten,
 En hoeft voor 's ander-daaghs te sorghen noch te suchten:
     Lust hem, uyt tydt-verdryf, te visschen met de roe,
     Of met het ruytigh nett'; hy heeft water toe:
 Den *Aemstel* is vol visch', en daar rontom veel Meëren,
 Waar Jaarlycks met ghenot de Visschers hun generen:
     Lust hem de voghel-jacht; 't zy dat hy 't vinckjen laaght
     Des avonds in de koelt, des morghens als het daaghd',
 Hy vanght in overvloedt; of gaat hy 't knipjen hanghen,
 De spreu blijft voor syn moeyt' of 't meesjen daar gevangen:
     Lust hem met 't langhe-roer te micken in de weyd',
     Hy krijgt de wilde-Gans, of Reygher een van beyd':
 Maar d'Eende-jacht alleen is 't soetst' van al bevonden
 Die in des *Aemstels*-stroom gepleegt wordt met de honden;
     Den Eendt, dat weyd'-mans dier, die is de Brack te loos
     Wanneer hy langhen tydt gheswommen heeft in 't kroos,

En dat sy wordt ghewaar, dat hy is op het happen
 Haar kort en na op 't lijf, soo weet sy hem t'ontsnappen,
     En duyckelt na de grondt, dan staat de hondt en siet,
     Als een die voor zijn moeyt' maar vanght een enckel niet;
 Het hoofd gaat gins en weer, het spoor is hem ontweecken,
 Tot dat hy d'Eend' van verr' weer siet het hoofd op steecken;
     Daer vlytigh achter her (hy we'er met nieuwe lust
     Swemm't als hy deed' voorhe'en) en jaaght soo sonder rust,
 Tot dat in 't eynd' het Eendt vermeetert in haar grepen,
 Wordt van de snelle Brack ghevanghen en ghenepen,
     Die vlytigh met de buyt dan na zijn Meester keert,
     En willigh hem zijn roof voor een stuck broodts vereert.
 Ghelyck een schoone bagg' pronckt in het gout gedreven,
 Soo in haar Dorpen leyt de schoone *Aemstel* even;
     Beset aan alle kant met menigh braaf ghebouw
     En Hoeven groen beplant, waar in men door-gaans souw

De *Lente* sien om-helst van *Flora* sijn vriendinne;
 Of *Zephier*' als hy tracht haar soete gunst te winnen:
     Soo niet de heete *Son* te vyerigh op der Aard'
     Ons na een korte wyl' de blonde *Ceres* baard':
 Waar *Bacchus* oock op komt met veyl en klijf omhanghen
 En met sijn klare sap ontnuchtert en bevanghen:
     ¹⁰² *Pomona* dan ghetoyt, die siet haar boomen aan
     Met alderhande Ooft gheboghen en belaa'n.
 Waar zijt ghy *Venus* nu! sult ghy noch *Hollandt* laken
 Om u in 't *Moore* - landt, of ¹⁰³ *Cypres* te vermaken?
     Neen, neen! bedenckt u wel, want hoe doch kan het zijn
     Dat ghy u houden kond' van ¹⁰⁴ *Ceres* en de *VVijn*,
 't Is ydel datmen seght, dat ghy eerst quaaamt te stranden
 Te ¹⁰⁵ *Paphos* aande werf, of ¹⁰⁶ *Gnydus* te belanden;
     't Is *Hollandt*, want dat blijkt aan onse frissche Jeughd';
     Aan ¹⁰⁷ *Hebé* die hier woont; aan ¹⁰⁸ d'*Vren* soo 't u heughd,

Die met de¹⁰⁹ *Gratien* dry aan strand' u quamen moeten,
 En met een roose-krans uw' welle-komst begroeten:
     Het blyckt oock aan 't ghebouw', dien Tempel u tot pant
     Voor *Batho* langh ghesticht hier in ons eyghen landt,
 Daar u gheoffert wierdt, ghe-eert en aan-ghebeden,
 Niet met een *Griecxsche* naam, maar¹⁰⁹ *Frige* vol god-heden;
     Kom laat het *Crééter*-strant, en d'oorspronck van de¹¹⁰ *Nijl*
     Hier in ons *Aemstels* - nat; besoeckt dees *Nymph*' een wijl:
 Komt drijft hier in haar schulp; laveert hier in haar Jachten,
 En zeylet met de Jeughd' die u verlanghend' wachten;
     Het zeyltjen raackt in top, het vlaggetjen dat waeyt
     Eer ghy, ô *Frige*! u noch eenmaals omme-draeyt
 Te sien na 't groote *Drecht*, of *Covix*-meyr in 't zuyen,
 Of waar de *VVaver* gaat haar kromme stroom noch kruyen:
     Komt¹¹¹ *Eurus* blaast in 't zeyl, neemt *Zephyrus* te hulp,
     Ons Jachtjen wil van landt met *Frigae* in haar schulp:

Soo *Cleopatra* plach haar voormaals te vermeyen
 In 't vruchtbaar *Nijlsche* nat, met schuyten of galeyen,
 Of soo¹¹² *Vlisses* zeyldt in 't *Peacenser* schip,
 Dat van *Neptunus* na verandert wierdt in klip,
 Soo zeylt ons *Aemstel*-Jeughd' om *Frigae* te ontfanghen,
 Waar sy den *Aemstel* kust aan hare roode wanghen:
 Toont *Meyert* nu u groent'; *Proosdy* u vette aard';
Ver-Veen u broeckigh landt; en *Byle-Veldt* u aart:
 't Groot *Loop-Veldt* meent ghewis, dat sy doch van u allen
 Alleen de pérel is aan *Aesdoms* - kroon te brallen:
 Sy siet gins *Aemstel-Veen*, en *Bancke-Meer* daar aan,
 En teghen over haar een *Ouwer-Kercke* staan:
 Wat verder aan haar zyd' siet sy de *Kost-Verloren*,
 Waar 't minder loop-*Velt* naast haar heeft een plaats vercoren:
 Wat arzelt ghy te rugh, ô *Duyve-drecht!* houdt stee,
 Ghy meugt, ô bloeysaam-dorp! met *Diemen* oock wel mee:

U lust *Meerhuysen* niet noch schoonder te staan proncken
 Dan soo ghy heden staat den *Aemstel* te beloncken?
 Wat kittelt nu mijn ooghd? wat lust myn lust bestreelt?
 Wat schoon tapitsery soo dertel om my speelt?
 Wat *Flora* toont haar nu? wat soete Jeughd's-ghenuchten
 Verheugen in uw' komst' en om u *Friga* suchten?
 Ach! soete tuyn-Goddin vlecht tackjens een aan een
 Dicht op den *Aemstels* - kant waar sy wordt aan-ghebeen:
 En treedt vry aan, ô Jeughd! ras laat ons d'*Aemstel* moeten,
 En stroyen langhs de wegh veel roosjens voor haar voeten:
 Oock helpt my in haar loff te loven, tot besluit,
 Dit wenschelijck ghebedt; daar mee soo hebb'ick uyt.
GHy! die myn geest beweeght, en doet dit lichaam leven;
 Ghy, die my hebt 't verstant en 't spreken beyd' gegeven;
 Ghehenght dat danckbaar ick, soo langh oock als ick leef,
 Den *Aemstel* haren loff met voller waarden gheef:

Gehengt dat ic haar deugd', haar God-vrucht en haar wonder
 Nu maar in 't ruygh bemaal; hier namaals in 't bysonder:

Gehengt nu dat mijn wil, gheneghen in haar gunst,

Meer toont het willigh hart dan wijdt-ghesochte kunst:

Leeft dan, ô schoone Boort! leeft, leeft u klare vloeden,

O *Aemstel* eeuwigh leeft! den *Hemel* wil u hoeden

Voor drooghte, voor geweldt, voor oorlogh' en verderf,

Voor twisten vol ellend'; maar eendracht zy u erf:

En dat het dertel Choor van *Nymphjens* en *Nayaden*

In eeuwelycke rust hier in u water baden;

Dat *Pan* oock in het riet singht sijn *Syringa* noch

Terwijl dat *Narciss'* huylt, en *Echo* roept, och! och!

Te Gode soete Stroom; laat eeuwigh u ghenuchten,

Ghemenghelt met de windt, naar meerder weelde suchten:

Te Gode schoon *Cristal*; dat eeuwelijck u glans

Des *Aemstels* - *Roemster* blijft, een peerel' aan haar krans:

Te Gode schoone Boort; laat nu u schoone *Velden*,
Wanneer 't dy maar ghevalt, een veel roem-rijcker melden.

FINIS.

Eindnoten:

1. *Oceanus*) De Zee, die by de *Poëten*, Vader en oorspronck aller dinghen ghenoeemt wordt.
2. *Thales*) Een van de seven wysen van *Grieken*, die het water voor een oorspronck en beginsel der dinghen geacht heeft.
3. *Homerus*) Die neffens *Hesiodus* den *Oceanus* voor Vader ende Godt alder Goden ghenoeemt heeft.
4. Maar *Hollant*, &c.) Dat Hollandt soo vermaart en de elachtigh van alle glorien, als zijnde het beste deel van het veel-geroemde *Batavia*, van wien de *Romeynen* so loffelijck ghetuyghen.
5. *Aemstel*) Eertijts een onbekende, maar nu een seer wijdruchtighe Riviere, door een so voortreffelijcke Coopstadt die sy bespoelt, en naar haar ghenoeemt wordt.
6. Voor *Ganges*) Een vande vier Rivieren die door het Paradijs vloeyden, en in de H. Schrift *Phisen* ghenoeemt wordt.
7. *Tyber*) De vermaartste Riviere van *Italien* die door *Romen* spoelt.
8. *Orion*) Een ghesternte dat in 't begin des winters sich openbaart met reghen en tempeesten.
- Musae*) Dicht of sangh-konst.
9. Ghy die de Dichters gheeft) Dochteren van *Iupiter* en *Memorie*, door wiens in-blastinghe de konstige *Poëten* singen.
10. Ghy die hun wiecken) Die hun doet door haar gheswinde stijl den wegh na banen van de oude *Poëten* verr' van een ander stof als de heden-daaghse Rymers ghebruycken.
11. Aan Gode, aande deugt) De ouden hebben versiert dat de sangh-konst Hemelsche Goddinnen waren, en uyt den Hemel tot ons afghedaalt, op dat wy die niet mis-bruyckende tot eenige geyligheydt, alleen Godt, de deugt, en het Vaderlant daar mee schuldigh waren te prysen.
12. *Pegas'*) Of *Pegasus* is een borne de *Musis* toe-geeygent op den bergh *Helicon*, van de Latynen *Cabalinus* gheheeten, van welcker water de oude versiert hebben, dat wie daar af dronck een volkomen *Poët* wierdt.
13. Dochters van *Memory*) De *Poësie* en sangh-konst zijn kinderen van 't gheheugh, geteelt door den hooghen *Iupiter*, dats Godt, en daarom oock alleen (boven alle Consten) met den naam van Goddelijc genoemt.
14. Mach voorgaan aan die treed) Mach een oorsaac wesen, waar deur veel kloecker geesten opgeweekt zijnde, de selve wech banen en verheerlijcken, als zijnde een stoffe waardigh om soo waardighe gheesten te bekooren.
15. Die Hollant heeft en krijgt) Hollandt om haar leeghte wille, is seer het water onderworpen, ja moet met stercke dijcken en hooghe duynen teghen het woeden van de dulle Zee beschanst worden, daarom hier gheseyt wordt: *Vat sy heeft, krijgt en noch verwacht te broeden.*
16. Seght waar van sal ick eerst) Waar de stoffe overvloedigh is daar valt de keur anghstigh en bekommert, daarom *Heynsius* in sijn *Bacchus-loff* seght:

*My komen in de sin op eene tijds veel dingen,
Vat sal ick lest van u, wat sal ick eerst'lijc singen?*

17. *Penelope*) Huys-vrouwe van *Vlysses*, en dochter van *Iscarus*, die om de getuygenisse van *Homerus* onder de *Griekē* met opgherechte beelden is ghe-eert voor de Goddinne der kuyshez.
18. *Venus*) Goddinne vande schonigheydt, by de *Grieken* *Aphrogenia* geheeten, als gebooren van het schuym der zee.
19. *Phoebus*) De Sonne, die oock *Apollo*, *Hecaergos*, en *Delius* genoemt wordt om verscheyde reden en eyghenschappen: leest *N. Comes*, *L. Giral*.

- 20 Sal ick u trotzen *Dam*) Of die vermaarde stadt *Amsterdam*, die om haar wijt-streckende koophandel berucht is in alle ghedeelten des werrelts, en wiens weergade in rijkdom en macht weynig of geen gelijc en heeft.
- 21 Of haar verheven *Beurs*) Een vergaderingh der Handelaars, die met groote koste over den *Aemstels*-stroom gewelft is.
- 22 Dien ghy belickt de Voet) Dien ghy bespoelt, Imitatie of navolginghe van de Heer *P.C. Hooft*, daar hy spreeckt teghen de selve *Aemstel*.

*Goddinnen slibber-glad des Aemstels die de Voet
Van dit swaar-lyvigh werck, belickt, wilt u niet belgen,
Dat ghy benauwder speelt met u swierende Vloet,
Hier daarse keelen vijf met kunst gemetst verswelghen,
De Beurse rijster tot ontfangh der volcken vreemt
Van de langh-gearmde Zee den Vader alder Meeren,
En van u Maaghschap dat aen 's werelts bodem swemt
Ghesonden om uyt-heemsch u schulpen te stofferen.*

- 23 Sal ick u lauw're krans) Sal ick u *Daphnes* verwinninge of triumphe.
- 24 U glory-rijcke Palmen) De palme-krans is by de oude, en nieuwe eeuw, voor een teecken, ja voor de victory selver gheduydet.
- 25 Nu aan u Susters) De andere Rivieren of oock Steden van Hollant, door een *Poëtische* vermaaghschappinge tot Susteren gheheeten.
- 26 Neen, neen! te swaren last) Hy die met *Atlas* de werrelt op zijn schouderen wilt laden moet eerst om een trouwen *Hercules* uyt sien.
- 27 U schors en buyte-kleet) Gelijck de Boomen bedeckt zijn met bast of schorsse.
- 28 Goddin van d'*Aemstels* stromen) De verstandige Heydenen, op dat alle quaat-leefsche Menschen afghetrocken wierden van alle moetwil, hebben alle bezielde en onbezielde dinghen een besondere Godtheydt toe-gheschreven, op dat door vreesse van Goddelijcke straffe niemandt sich bevorderen sou te beschadigen de sulcke die door onmacht of overmacht haar niet en konden beschermen, en daarom oock de Rivieren Goddelijck genoemt worden.
- 29 *Libethritsche* volck) Dat zijn de *Musae* so genoemt naar een borne in *Thessalien*, *Libethrus* ghenaamt.
- 30 *Pallas*) Of *Minerva*, na der *Poëten* versieringē sonder moeder uyt *Iupiters* kloecke harsenen ghebooren, betekent dat de wijsheydt alleene van Godt komt, en niet uyt de aardtsche dinghen hier om laagh, daarom wierdt sy oock *Tritonia* gheheeten.
- 31 Kloecke *Hoofi*) De Prins der Hollantsche *Poëten*, *Pieter Cornelisz. Hooft*, *Drost tot Muyen*.
- 32 *Diana* selfs te wesen) Goddinne vande Jacht, dochter van *Latona* en Suster van *Apollo*, gebooren in het driftige Eylandt *Delos*, en daarom oock *Delia* ghenoemt, en om het jaghen *Dyctina*, *Alpheia*, *Elythie*, en om dat sy oock voor vroet-wijff diende, *Lucina*.
- 33 *Atalanta*) De vryster van *Meleager*: Siet hier van *Ovidius l. 7* als oock van 't jagen van 't *Calydonsche* swijn.
- 34 *Aurora*) Den dagheraat soo çierelijck by de kloecke *Poëten* bewimpelt, die *Hesiodus* maackt dochter te wesen van *Hyperion* en *Thia*, Suster van *Sonn'* en de *Maan'*.
- 35 *Memnon*) Een Sone van *Aurora*, die *Pausanias* seght gheweest te hebben een Koningh van *AEthiopien*: Siet daar van *Homerus* in zijn *Iliade*, en *Philostratus* in zijn tafereelen.
- 36 *Vesper*) Of d'Avont-stondt, verschynende in die Sterre die wy gewoonelyck avondt-sterr' noemen, die de sommige meenen *Venus* te zijn, om dat die lief-minnende Goddinne de duysternisse behaaght.
- 37 *Adonis*) Een frissche Jonghelingh, sone van *Myrra*, die ghelieft was van *Venus*: Siet *Ovidius lib. 10*.
- 38 U Moeder leerden u te spinnen) *Ovidius lib. 2*. inde persoon van *Calisto* seght: Sy en was niet gewoon wolle te spinnen, of haar hayr te streelen of gheel te maacken, &c. maar geneerden haar in 't jagen met boogh en pylen: Van ghelijcke seght *Virgilius* in zijn *Camilla*, en *Q. Curtius* entelyck, *Persarum foeminae non aliud magis in cōtumeliam accipiunt quàm admoveere lanae manus*.
- 39 *Pallas*) De wijsheydt, eeuwigh Maaght.
- 40 *Mars*) Den strijt-God, sonder vader uyt *Iuno* geboren, *Orpheus* in syn lof-sang houdt hem voor een rasende dulligheydt des krijgs, en *Heraclides* van *Ponten*, de krijgh selfs te wesen.
- 41 *Bellona*) Strydt-Goddinne die de wagen en paarden van *Mars* voort-dryft met een bloedighe sweep, seght *Silius Italicus*.

- 42 *Najaden*) Syn vliet-*Nymphjens*, komende van het Griecxwoordt *Najein*, dat vloeyen of vloten betekent.
- 43 *Nereiden*) Zijn zee-*Nymphjens*, dochteren van d'*Oceanus* en *Tethys*, of van *Nereus* en *Doris*.
- 44 *Galathea*) Een zee-*Nymphe* dochter van *Nereus* en *Doris* naar 't seggen van *Theocrites*, sy wordt voor het schuym der zee ghehouden.
- 45 Van *Argo*) Het eerste schip des werrelts, soo wy de Griecken ghelooven, waar mee de Vlies-helden na *Colchos* voeren om het gulde vlies te halen.
- 46 *Mayae*-soon) Of *Mercurius* anders gheenaamt *Hermes*, die aldereerst de koophandel heeft ghevonden, en al van eersten af het steelen, daarom hy een Godt der dieven gheenoemt wordt.
- 47 Van *Pan*) Een Godt der Herderen, en daarom afgebeeld van 't hooft tot het eynde van den buyck als een Mensch, en van onder voort als een Bock of Geyte, met hoornen aan sijn voor-hooft.
- 48 *Neptunus*) De zee-Godt, Broeder van *Iupiter*, en sone van *Saturnus*.
- 49 In *Galathea*e schoot) Swemmen in het zee-schuym.
- 50 *Amphitritsche* Jeughd') By *Amphitrite* wordt het water verstaan, en by haar Jeughd' de water-*Nymphjens*.
- 51 *Doriaden*) Zijn zee-*Nymphjens* soo genoemt na haar moeder *Doris*: Siet *Ovidius lib. 2*.
- 52 De dochter *Danaüs*) *Amynone* gheenaemt, die van *Neptunus* ontschaackt wierdt by de vliet *Lernus* daarse gegaan was om water te halen. Siet *Lucianus*.
- 53 *Stijcx*) Een van de drie helsche Rivieren daar by de Goden gewoon waren te sweeren, Siet daar van *Homerus*.
- 54 De groote werrelts-keers) de *Sonne*, die by de *Poëten* veel *Ephitetes* heeft, daar van de H^r *Constantin Huygens* ettelijcke waar ghenomen heeft, daar hy singht:

*My en sult ghy niet verjaghen
Felle straalder van om hoogh,
Snelle Meeter van ons daghen,
Jaren-passer, Rondon-oogh,
Dampen-trecker, Somer-brengher,
Dach-verlenger, Vruchten-baat,
Beesten-bijter, Vel-versengher,
Blondt-bederver, Joffer-haat.*

- 55 *Taurus*) De Stier, een vande twaelf tekenen des *Zodiacq*.
- 56 Als *Vesta*) De Aarde, moeder van *Saturnus*.
- 57 Als *Flora*) Bloem-Goddinne.
- 58 *Zephyrus*) Westen windt.
- 59 *Lente*) De springh-tydt dat alles begint te botten en te bloeyen.
- 60 Als *Ceres*) De dochter *Saturnus* en *Vesta* de suster van *Jupiter* die vande landt-lieden voor de Graen-Goddinne ghehouden wordt.
- 61 *Bacchus*) Of de Wyn-Godt, sone van *Jupiter* en *Semele*.
- 62 *Drayad*'-meysjens) Boom-Goddinnen die in de Eyckens wonen, na de meeninghe van *Callimachus*, *Apollonius* en *Pausanias*.
- 63 *Tethys* schoot liet dalen) *Tethys* was de huys-vrouwe van den *Oceanus*, en wordt by de *Poëten* voor de Zee ghenomen, die alle nachten de *Sonne* met syn wagen herberghet.
- 64 *Iuno*) De Locht, Suster en Huys-vrouwe van *Iupiter*.
- 65 *Cloris*) De roodigheydt des luchts des avonds als de sonne onsen *Horisont* verlaat.
- 66 *OEdipus* dochter ginck, &c) *Antigone*, die by nacht teghen 't verbodt van *Creon* ginck onder de dooden haar verslaghen Broeders soecken om die te begraven: Siet daar van de Tragedie van *Sophocles*.
- 67 Soo haast ghy *Lucifer*) Off Morghen-sterre.
- 68 *Aurora*) Dagheraat.
- 69 *Cephalus*) Een van *Auroras* gesinde, die sy, so *Ovidius* seght *lib. 7*. ghesien hadde jagen, aan den voet van den berg *Hymetus* ontschaackten.
- 70 *Tithon*) De selve was de sone van den Koningh *Laomedon* en Broeder van *Priamus*, die van *Aurora* wiert tot haar man gekoosen, ende het eeuwig leven verkregen hebbende, wert soo out, datmen hem als een kint moest in doecken winden, en wieghen om te slapen.
- 71 *Hemels*-poort) d'Uren worden van *Homerus* en anderen voor poort wachtersen des *Hemels* gehouden.
- 72 *Horizon*) De rondigheydt des luchts

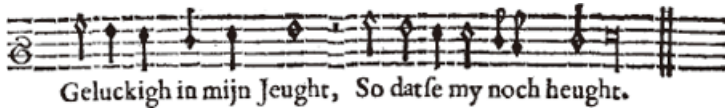
- 73 *Aura*) Een soet windeken die ghemeenlyck voor den dagheraad' op staat.
- 74 *Zephyr*') Weste-windt.
- 75 *Phoebus*) De Sonne.
- 76 *Narcissus*) Een schoone Jonghelingh die hem selven by geval spiegelende in een klare born, op sijn schoonheydt verliefde, waar door hy de liefelijcke aanlockinghen van *Echo* en andere *Nymphjens* verachten en sijn name waar maackte dat op *Griecks* beteekent, soo veel als verstijft of sonder gevoelen.
- 77 *Hylas*) Een lijf-jongen *Hercules* wierdt van eenige *Nymhjens*, soo hy water wilde scheppen, uyt haar borne daar in getrocken en ontschaackt; doch 't ghevoelen is dat hy daar in verdroncken is, waar uyt dese *Poëtische* versieringe haren oorspronck heeft.
- 78 *Flora*) Bloem-goddinne.
- 79 *Vlisses*) Soo vermaart door d'*Odissea* van *Homerus*, die alleen in sijn lof gheschreven is.
- 80 *Circé*) Siet daar van de selve *Odisseae* en *Ovidius* in sijn *Metamorphosis*, daar sy een beroemde Tovenaarster geacht wort.
- 81 *Calypso*) Die *Vlysses* teghen sijn danck behiel in haar Eylandt *O*.
En ghy ô brave Heldt) *Marcus Curtius* die ghewapent en te paarde sprongh in de solpherput van *Romen*, om de stadt van soo fenijnighe Peste te bevryden: *Livius lib. 1*.
- 82 *Meneceus*) Sone van *Creon*, die hem selve dooden om de stadt *Thebes* te behouden voor het krijghs-gheweldt van *Polynices*: Siet daar van *Euripides* in sijn Tragedie, en *Philostrates* in sijn tafereelen.
- 83 *Thor*) Of *Thunre* was by onse voor-Ouders, als oock by de oude *Sassenaars*, als *Iupiter* by de *Griecken*, en de weerdigste van alle Goden ghehouden, het selve getuygen oock de *Noortsche landen*, en insonderheydt *Groen-landt*, daar noch eenige reliquen van hem overigh zijn, en een voor-landt aande zeekust die noch tot den huydigen dagh sijn name voert.
- 84 *VWooden*) Een strijdtbaare Prince zijnde, in langh voorleden jaren by de oude Tuytschen of *Teutonische* natie, wert na sijn over-lyden tot een God aanghebeden, en gheacht een Godt des Krijghs, als *Mars* by de *Griecken*, van welcke als oock van *Thor*, en *Frigae* die noch volgt, wy breeder sullen spreken op een ander maal met de hulpe Gods.
- 85 *Batho*) Den stichter en naamghever van dat out-gheroemde *Batavia*, dat door lanckheydt van tijdt is ghekomen te verdeelen in veel schoone *Provincien*, daar van *Hollandt* noch wel de voornaamste blijft.
- 85 Sijn Sonen) De Nakomelinghen van *Batho* die langhe wylen als Koninghen in *Batavien* gheregeert hebben, daar van de *Romeynen* in haar schriften ghetuyghen.
- 86 Hier sach ick meenigh vliet) De particulariteyt hier van heb en hoop ick in een grooter werck te betoonen, want ic dit maar tot een extract en kleyn voorlooperken gebruycke van het andere.
- 87 Haar als een *Clio*) Een van de neghen Dicht-Goddinnen, haar naam komt van het Griecsche woordt *Kléos*, 't welck beteekenen wil, eer-sucht of roem, en daarom isse als een prikkel om te leeren, haar werck is der Helden daden te beschryven, &c.
- 88 *Nymphjens*) Dat is een ghemeene naam daar mede in 't generaal de water en velt-goddinneken genoemd worden.
- 89 *Napaeae*) Borne *Nymphjens*, soo *Thomas Porcacchi* wil, doch na het Griecsche woordt *Napos* soude sy *Nymphjens* der weyden of Kruyt-hoven zijn.
- 90 *Faunus*) Bosch-Godt, van ghedaante als de *Satyr*s.
- 91 *Echo*) Dochter van de locht en vande tonge, dat is de weergalmte diemen inde holligheyt hoort klincken.
- 92 *Satyren*) Of Veldt-Goden, half mensch half peert, daar van *Pausanias* en *Plinius* willen segghen landschappen af vervult te zijn gheweest.
- 93 *Tempe*) Een schoone lustplaats in *Thessalien*: Siet *Ovidius Metamorph. lib. 1*.
- 94 *Arcadia*) Een landschap in *Graecia*.
- 95 *Scamander*) Een vloedt in *Phrigia*, die sijn oorspronck heeft uyt den berg *Ida*, en niet wijdt van daar sich loost in den *Hellespōtus*, na dat hy hem heeft vermengt met den vliet *Simois*: Siet *Strabo*, en anderen.
- 96 *Ilion*) *Troyen*, soo vermaart door de *Iliade* van *Homerus*.
- 97 *Elementen*) De vier hoofdstoffen, locht, vyer, water en aarde.
- 98 *Chaos*) Of *Demogorgon* Vader alder dinghen, dat de Hebreëen *Tohu*, de *Griecken* *XAOΣ*, ende Latynen *Inanis* noemen.
- 99 *Syringa*) De dochter van *Ladon*, een vliet in *Arcadien*, die door *Pan* vervolgt zijnde, in riet veranderde.

- 100 *Delos*) Een eylandt in *Grieecken*-landt, waar op *Apollo* en *Diana* ghebooren zijn, dat wel eer de naam ghehadt heeft van op de zee te dryven.
- 101 *Moorsche-vloedt*) Den *Nijl* die sijn oorspronc in het *Moorsche*-landt haalt.
- 102 *Pomona*) Appel en fruyt-Goddinne: Siet *Ovidius li. 14.*
- 103 *Cypres*) Een eylandt in de Middelandtsche Zee.
- 104 Van *Ceres* en de *VVijn*) Imitatie na *Terentius*, doch hier mede en wort niet verstaan dat in onse landen de selve vruchten wassen, maar in overvloed zijn, door den in-voer van buyten.
't Is ydel datmen seght) De *Poëten* versieren dat *Venus* uyt het schuym der zee is ghebooren, en alder eerst belanden te *Paphos*, of in 't Eylandt *Cythera*, ghedreven in een schulp, en datse aldaar van de uren wierdt ghewillekomt: Siet *Homerus* in haar loff-sangh, *Pausanias*, *L. Giraldus*, en anderen.
- 105 *Paphos*) Een stadt in *Cyprus*.
- 106 *Gnydus*) Eertijts een stadt in *Caria* aande middel-lantse zee.
- 107 Aan *Hebé*) Goddinne van de Jonckheyt of Jeughde.
- 108 d'*Vren*) Poort-wachterssen van den *Hemel* naar het seggen van *Homerus*, en daarom *Horévein* ghenaamt, dat's te seggen bewaren of wachten; sy zijn Dochteren *Themis*, dat is, der Gherechtigheydt.
- 109 *Gratien*) Of de Bevalligheden, dry ghesusteren, naackte Goddinnekens: Siet *N. Comes*, en *L. Giraldus*.
- 109 *Frigae*) Een van onse voorouders Af-goddinnen, die by hun als by de Grieecken *Venus*, Goddinne was van de *Liefde*, *Saxo Grammaticus* seyt, dat het volck dat door groote dierte in den tijdt van *Sino* Koningh van *Denemarcken* gedwongen was, door loote nieuwe wooninghe te soecken, was van de selfde Goddinne *Frigae* bevolen, dat sy hun selven *Longobarden* soude noemen.
- 110 En d'oorspronck vande *Nijl*) Inde gheberghte van *Gojam* of *Gojame* in *Mauritanje* neemt den *Nijl* sijn oorspronck van twee groote Meyren, naar de getuygenisse van *Baptista Rhamusio*, in sijn beschrijvinge van de *Nijl*.
- 111 *Eurus*) Den zuyen-windt. *Cleopatra*) Koninginne van *AEgypten*, die boeleerende was met *Marcus Antonius triumvir*.
- 112 Of soo *Vlisses* zeylt) De *Peacensers* naar *Homerus* seght, brochten *Vlisses* al slapende in sijn langh - ghewenschte *Itacha*.

Aff - scheydt *Aan de selve* Aemstel.

ACh Schoone *Aemstels*-boort! op wien my is ghegheven
 Het alder-eerste licht, het vonckjen van mijn le- - ven:
 Op wien ick ben gevoed

Geluckigh in mijn Jeught,
So datse my noch heught.

Op wien ick hebb' by na mijn kindtsche tijdt versleten,
En door u soete weeld', mijn selven schier vergheten
Ondanckbaar voor de gift, onwetend', onbejaart,
Onkundigh wie ghy waart.
Maar nu dan wat mijn Penn' u danckbaar kan bewysen,
En wat mijn Sangherin, eer-kennigh u mach prysen;
Noch blijf ick in de schuldt; u jonst houdt my verplicht
Verr' tot een hoogher dicht.
U weldaat is mijn Lier, u jonsten sijn myn snaren,
U groente is myn stoff, mijn liedt u water-baren,
Mijn *Helicon* u wil, mijn yver, dat ghy hoort
Den loff die u behoort.

‘Soo immermeer de deughdt haar selve kan beloonen,
 ‘Soo sal de weldaat oock haar eyghen werck bekroonen:
 ‘Hy vol-doet met de wil, die sijn wel-dader tracht
 ‘Te loven naar sijn macht.

Dit selve spoor ick houw, in uwe loff, *Goddinne!*
 Al is de weer-gift kleyn, bemerckt het hart daar inne;
 De wil die is wel groot, maar onmacht houdt my kort,
 Dat aan gheen lust en schort.

Wanneer ick op het Veldt in 't lombre vande Bomen
 ('t Zy dat *Aurora* daaght of *Vesper* is aan 't komen)
 We'er sie te langhs u boort de schoone *Galathé*

Soo als sy speelt in Zee.

Dan sucht ick om de weeld', die ick wel eer ghenoten
 Hebb' in uw' schoone Stroom, of in u binne-sloten,
 Doen, doen, mijn kintsche Jeught was van 't bekom'ren vry
 En baat-suchts slaverny.

Doen ick so meenigh maal ging met u *Nymphjens* spelen,
 Of hoorden in het riet de Maaght *Syringa* quelen:
 Doen noch mijn swacke breyn begreep, wat *Maya*-kint
 In 't handelen versint.

Mocht ick nu voor de lust, *Parnassi* kruyn bestyghen,
 Of *Heliconis* top, en soo de macht verkryghen
 Te loven uwe waard', noch *Nijl* of *Ganges* mee
 En hiel dan voor u stee.

Maar neen, u eygen roem sal selfs de locht door-dringen,
 En u beruchte naam daar voor de *Goden* singhen,
 Op dat hier op der Aard' noch Dichters tongh of pen
 U niet onaardigh schenn'.

Apollo stelt sijn Lier; de wackere *Nayaden*
 Die voeghen haar ten dans met *Nymphjens* en *Drayaden*,
 Op 't singhen van u loff, dat hun te saam bekoort
 Hier op u waters boort.

Dat yder bloempjen roemt, dat yder graasjen even
Dat yder rietjen ruyst, en eeuwelijck doet leven
U naam, u roem, u loff, op dat tot t'elcker stond'

U eer zy in ons mond'.

Blijft *Aemstel* dan gegroet; veel duysent-maal wy groeten
U zeghen-rijcke naam, en komen te ghemoeten
U achtbaar' Majesteyt, met palm' en offerhand'
Hier op u waters-kant.

FINIS.

Wensch *Aen de selve* Aemstel

NOch eenmaal eer wy scheyden,
 O *Nympe* wilt verbeyden,
 En hoort, en hoort, den wensch doch uyten,
 Daar mee ick nu mijn sangh-lust wil besluyten:

Ay! laat u *Nymphjens* leeren,
 Dit, dit mijn liedt, dit, dit myn liedt u ter eeren.

2. Dat de schoone *Najaden*,
 De *Napaeae*, en d'*Oreaden*,
 Te saam, te saam handt aan handt danssen
 Op uwe boort, om-ringht met bloeme-kranssen,
 En dat de *Nymphjens* swemmen
 In 't klaar Cristal, in 't klaar Cristal u te kemmen.
3. Dat nimmer en verhuysen
Apollo noch de *Musen*

- Van u, van u-we Stroom te woonen,
 Maar dat de soete *Venus* oock komt kroonen
 U hoeft met Myrthen-bladen,
 Als, als ghy u, als, als ghy u hebt gaan baden.
4. Dat on-we'er noch tempeesten,
 Dat Menschen, dat noch Beesten
 U nu, u nu, noch nimmer steuren,
 Noch dat ghy moet oock als *Schamander* treuren,
 Noch dat *Bellonas* woeden
 U, u-we Vloedt, u, u-we Vloedt niet doet bloeden.
5. Maar dat de soete *Vrede*
 Mach op u Bodem treden,
 En dat, en dat u silv're baren
 Sacht momm'lend' u groote loff verklaren,
 Dat de Palm' op u kanten
 Men, men noch mach, men, men noch mach vruchtbaar planten.

6. Vaart dan wel, ô *Nymph*' te gode!
 Met de wensch' u aan-gheboden:
 Vaart wel, vaart wel, ô schoone golven,
 In u soo blyft myn soete lust bedolven:
 Vaart oock wel ghy schoone *Velden*
 Die, die myn naam, die, die myn name spelden.

Alleen de Hope.

EYNDE.